

Raadpleegbrief artikel 169 Gemeentewet

Zaaknummer: Z/23/077068
Documentnummer: 444002
Datum: 29 april 2025
Onderwerp: Wensen en bedenkingen Programma Noordrand
Bijlage(n):

1. Conceptprogramma Noordrand (2025)
2. Ontwerpprogramma Noordrand (2024)
3. Nota van beantwoording zienswijzen Ontwerpprogramma Noordrand
4. a. Participatieverslag Noordrand
b. Resultaten werkateliers Noordrand
5. Overzicht uitvoeringsmaatregelen

Raadsbesluit Wensen en bedenkingen Concept-Programma Noordrand

Geachte Raad,

Het college wil allereerst grote waardering uitspreken voor bewoners, bedrijven, instanties en collega overheden die betrokken zijn bij de totstandkoming van het Programma voor de Noordrand. De afgelopen anderhalf jaar zijn er vele werksessies en besprekingen geweest waar partijen intensief hebben meegedacht over de inhoud van het Programma.

De ingediende zienswijzen hebben aanleiding gegeven voor wijzigingen

Er zijn 19 zienswijzen ingediend op het Ontwerpprogramma. Het college stelt het zeer op prijs dat de betrokken partijen aangeven intensief betrokken te willen blijven bij de verdere uitwerking van de uitvoeringsplannen.

De ingediende zienswijzen hebben aanleiding gegeven om het Ontwerpprogramma te wijzigen. In de Nota van beantwoording wordt aangegeven op welke punten het Programma in concept is gewijzigd. Het college legt het Conceptprogramma Noordrand voor aan de raad om hem in de gelegenheid te stellen om wensen en bedenkingen naar voren te brengen. Pas daarna zal het college het Programma vaststellen en verder uitwerken, samen met de gebiedspartners. Zoals hierboven vermeld zijn er 19 zienswijzen ingediend op het Ontwerpprogramma Noordrand. Deze worden beantwoord in de Nota van beantwoording. De ingediende zienswijzen zijn aanleiding geweest om het Ontwerpprogramma op onderdelen te wijzigen. De indieners van een zienswijze worden hierover schriftelijk geïnformeerd, nadat de raad zijn wensen en bedenkingen naar voren heeft kunnen brengen en het college het definitieve Programma Noordrand heeft vastgesteld.

Het vaststellen van een programma is een collegebevoegdheid

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 wordt onderscheid gemaakt tussen de door de raad vast te stellen Omgevingsvisie en programma's die door het college worden vastgesteld. De Omgevingsvisie is een samenhangend, strategisch plan over de leefomgeving. De Omgevingsvisie richt zich op de hele fysieke leefomgeving en de raad is op grond van het overgangsrecht gehouden om uiterlijk voor 1 januari 2027 één Omgevingsvisie vast te stellen voor het hele grondgebied van de gemeente. Een programma bevat een nadere uitwerking van het op hoofdlijnen vastgestelde beleidskader voor de fysieke omgeving van de gemeente. Een programma kan daarbij ook betrekking hebben op een deelgebied van de gemeente zoals in dit geval het deelgebied Noordrand. Omdat de Omgevingsvisie door de raad nog niet is vastgesteld, is het Programma Noordrand een uitwerking van de nog geldende structuurvisie zoals hierna verder zal worden toegelicht.

Het programma Noordrand als nieuw instrument in de beleidscyclus van de Omgevingswet

Het Programma Noordrand betreft een zogenaamd onverplicht programma in de zin van artikel 3.5 Omgevingswet, met daarin voor het deelgebied Noordrand/Groene Zone een nadere uitwerking van het in de Structuurvisie vastgestelde omgevingsbeleid op hoofdlijnen. Op grond van artikel 4.9, derde lid van de invoeringswet Omgevingswet blijft de Structuurvisie gelden totdat de raad een Omgevingsvisie in de zin van artikel 3.2 van de Omgevingswet heeft vastgesteld.

De Omgevingswet schrijft niet voor dat een programma uitsluitend gebaseerd moet zijn op de Omgevingsvisie. In de Omgevingswet ontbreekt wat dat betreft een harde juridische koppeling tussen de Omgevingsvisie en het programma. Dit neemt niet weg dat gelet op het integrale en samenhangende karakter de nog vast te stellen Omgevingsvisie de basis zal zijn voor veel toekomstige programma's. De Omgevingswet biedt dus ook de vrijheid voor het college om een programma te baseren op de Structuurvisie zolang deze nog van kracht is.

Ook zonder een vastgesteld definitief Omgevingsplan kan het programma Noordrand in deze vorm worden vastgesteld. Daarbij is het van belang op te merken dat het programma een beleidsmatig en kaderstellend karakter heeft en het Omgevingsplan normstellend is. Wel kan een programma aanleiding zijn om het (tijdelijke) Omgevingsplan te wijzigen om gewenste ontwikkelingen concreet mogelijk te maken. Het wijzigen van het Omgevingsplan is een raadsbevoegdheid.

Het programma Noordrand is een uitwerking binnen de gebiedsuitwerkingskaders van de Structuurvisie "Wassenaar 2025, Landgoed aan Zee"

Op 22 maart 2017 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Wassenaar 2025, 'Landgoed aan Zee' vastgesteld. In de structuurvisie zijn acht uitwerkingsgebieden opgenomen waar kwaliteitsverbetering gewenst is en mogelijkheden zijn voor ontwikkelingen. De Noordrand is een van deze uitwerkingsgebieden. Hoewel de structuurvisie op pagina 91 aangeeft dat op de gebiedsuitwerkingen na de structuurvisie betrekking heeft op het gehele grondgebied van de gemeente Wassenaar, houdt het programma rekening met de beleidsuitgangspunten op lokaal, provinciaal en rijksniveau. Op basis van het Programma Noordrand kan worden gestart met de voorbereiding van de realisatie van de gestelde doelen. De Structuurvisie is het kader voor het Programma Noordrand. In het Programma worden ook ontwikkelingen genoemd die niet binnen het kader van de structuurvisie passen. Daarbij wordt duidelijk aangegeven dat daar op een later moment een raadsbesluit over moet volgen.

Het programma brengt de kwaliteiten van het gebied in beeld en bevat maatregelen om te komen tot verbetering van deze kwaliteiten

Het Programma geeft een beeld van de bestaande kwaliteiten in de Noordrand en richting aan toekomstige ontwikkelingen in het gebied. Het document heeft de vorm van een kaart met toelichting, waarop ambities en ontwikkelingen zijn weergegeven die vanuit drie leidende principes worden vertaald. Deze leidende principes zijn:

1. Agrarisch, met ruimte voor natuur, richting gevend voor het gebruik van het gebied;
2. Respect voor waarden en leefbaarheid, met het landschap als drager van deze functies;
3. Water en Bodem sturend, waarin de fysieke kenmerken van het gebied worden aangeduid.

Ambities in het Programma Noordrand die te maken hebben met verduurzaming van de landbouw, natuurontwikkeling, waterberging, extensieve recreatie en drinkwatervoorziening sluiten aan bij de opgaven van de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Rijnland, Staatsbosbeheer en Dunea. Met subsidie van de provincie Zuid-Holland versterkt het college de natuur in de Noordrand van Wassenaar. Er wordt nieuw bos aangeplant, natuurvriendelijke oevers aangelegd en de agrarische gronden worden weidevogelvriendelijke ingericht. De komende maanden wordt samen met de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Rijnland, Dunea, Staatsbosbeheer en Katwijk gewerkt aan een verdere uitwerking van de plannen. De agrariërs, andere grondeigenaren in de Noordrand en lokale belangengroepen als Vrienden van Wassenaar en Ondernemend Wassenaar worden hier bij betrokken. Besluitvorming over de toekenning van middelen door de provincie aan projecten vindt plaats nadat het Programma voor de Noordrand door Wassenaar door het college is vastgesteld. De werkzaamheden voor de inrichting van natuur op het voormalige vliegveld en langs de Tankgracht zijn inmiddels gestart. Voor de Tankgracht is eerder door de provincie subsidie verleend en de natuurrealisatie op het vliegveld vindt plaats op initiatief van het Rijksvastgoedbedrijf.

Natuur op het voormalige vliegveld

Als gevolg van de benodigde weidevogelcompensatie voor woongebied Valkenhorst heeft het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) besloten om de natuurontwikkeling op het Wassenaarse deel van het voormalige vliegveld op te pakken. Daarbij is het RVB begonnen met het deel ten zuiden van de voormalige Tankgracht. Eind september 2024 is vergunning verleend en de werkzaamheden zijn gereed, nadat op 14 november jl. het startsein werd gegeven voor dit project. Het historische slotenpatroon is hersteld en de landingsstrip is, als referentie naar de landingsbaan, vormgegeven als brede watergang. Het gebied is optimaal ingericht als weidevogelgebied, met vochtige hooilanden, natuurvriendelijke oevers en ruig gras. Deze natuurontwikkeling past binnen de Structuurvisie en de Nota van uitgangspunten en daarmee ook binnen het Programma voor de Noordrand.

Het RVB is in gesprek met lokale agrariërs over het beheer van de als natuur ingerichte percelen. Daarmee wordt het voor de bedrijven interessant om de stap te maken naar agrarisch natuurbeheer.

Subsidie Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG)

De provincie Zuid-Holland heeft van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LNV) 188 miljoen euro ter beschikking gekregen voor realisatie van een deel van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG). Daarbij wordt met veel belangstelling gekeken naar de Noordrand van Wassenaar en Mient Kooltuin in Katwijk. Samen met de provincie is verkend of de ambities voor deze gebieden voor middelen uit het ZH-PLG in aanmerking komen. De uitkomst van dit proces is positief. Voor maatregelen die gepaard gaan met o.a. extra waterberging, natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer is voor de twee gebieden samen ruim 8 miljoen euro beschikbaar gesteld. In de loop van 2025 worden de maatregelen verder uitgewerkt. Voorwaarde is dat de gemeente eerst het Programma voor de Noordrand vaststelt. Besluitvorming over uitvoeringsmaatregelen vindt ook pas plaats na vaststelling. De raad zal hierbij worden betrokken.

Onderzoek naar definitieve lokalisering van Unmanned Valley (UMV)

Na twee tussenrapportages over de levensvatbaarheid van drone-technologie op voormalig vliegveld Valkenburg is de conclusie van de provincie dat deze ontwikkeling zelfstandig kan opereren en een meerwaarde heeft voor technologie en werkgelegenheid in de regio. De gemeente Katwijk is in samenwerking met de gemeente Wassenaar, het Rijksvastgoedbedrijf en het bestuur van UMV tot de conclusie gekomen dat een definitieve start- en landingslocaties voor drones niet past op het grondgebied van de gemeente Wassenaar. Het college heeft aan de initiatiefnemers kenbaar gemaakt dat onderzoek dient te worden of er mogelijkheden zijn voor combinaties met model- en zweefvliegen. Daarbij gaat het om een start en landingsbaan en gebruik van het luchtruim. Bij definitieve toekenning van een perceel of percelen zal duidelijk worden of een combinatie met model- en zweefvliegtuigen tot de mogelijkheden behoort.

Het participatieproces

Op 2 maart 2021 heeft de gemeenteraad de Nota van Uitgangspunten voor de Groene Zone (inmiddels, overeenkomstig de Structuurvisie aangeduid als Noordrand) vastgesteld. Op basis daarvan is gestart met een intensief participatietraject. In de fase van het Voorontwerpprogramma zijn aan de hand van verschillende thema's meer dan 25 werkateliers georganiseerd. Nadat het Voorontwerpprogramma ter inzage is gelegd, heeft op 20 maart 2024 in de Warenar een brede bewonersavond plaatsgevonden. De reacties op het Voorontwerpprogramma en het Ontwerpprogramma zijn door de gemeente beoordeeld. Nu is de raad aan zet om wensen en bedenkingen naar voren te brengen, waarna het Programma door het college zal worden vastgesteld. Na vaststelling van het Programma, worden gebiedspartijen uitgenodigd mee te denken over de verdere uitwerking van de voorgestelde uitvoeringsmaatregelen.

Samenwerkingspartners in het gebied zijn naast particulieren en ondernemers o.a. ook het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Rijnland, Dunea en diverse belangengroepen, zoals Vrienden van Wassenaar, Stichting Duinbehoud en Ondernemend Wassenaar. Zij nemen deel aan het gebiedsteam dat voor dit traject is samengesteld. Op basis van het uiteindelijke Programma worden met deze partners afspraken gemaakt om de geformuleerde doelen waar te maken. Het gaat daarbij onder andere om vitale landbouw en het realiseren van natuur en recreatieve voorzieningen. Ook het leefbaarder maken van het gebied is een ambitie, door o.a. grote bedrijven aan de Oostdorperweg alternatieve locaties aan te bieden en Avalex te verplaatsen. Uitwerking hiervan is onderdeel van het traject om te komen tot een economische visie. Belangrijk doel in het Programma Noordrand is ook het afwaarderen van de Katwijkseweg. Hierover kan worden gemeld dat de provincie akkoord is met overdracht van de weg aan Wassenaar. De overeenkomsten hiervoor worden op dit moment uitgewerkt.

Van het gehele participatieproces is verslag gemaakt. Dit verslag is opgenomen als bijlage 4a. De resultaten van de werkateliers zijn als bijlage 4b toegevoegd. Bij de verdere uitwerking van de uitvoeringsmaatregelen blijft het gebiedsteam betrokken op het niveau van 'meeweten' en 'meedenken'.

Het vervolg

Na vaststelling van het Programma wordt het volgens de wettelijk voorgeschreven wijze bekendgemaakt. Uw raad en de indieners van zienswijzen worden geïnformeerd. Vervolgens wordt gestart met de uitwerking van de ontwikkelingen in concrete uitvoeringsmaatregelen. Een eerste conceptuitwerking van deze uitvoeringsmaatregelen is ter informatie bij dit voorstel gevoegd (bijlage 6). Hierover vinden inmiddels voorbereidende gesprekken plaats met de diverse belanghebbenden in het gebied.

Met de vaststelling van het programma kan de gemeente Wassenaar belangrijke stappen maken voor het behalen van de opgaven in het gebied en daarmee recht doen aan het uitvoerige participatietraject. De uitvoeringsmaatregelen zullen direct worden opgepakt en zo snel mogelijk worden uitgevoerd en afgerond. Het college kijkt ernaar uit om de raad te spoedig te kunnen informeren over de behaalde resultaten.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.